

OPINION

Prof. Dr. Ist. Trendafil Mitev

KOSOVO-SERBIA CONFLICT, FROM NEGOTIATIONS FOR FINAL STATUS RESOLUTION TO POLITICAL DIALOGUE (2006-2016)

Author Buyar Deskai

The disintegration of the artificially assembled multinational state of Yugoslavia after the First World War gave rise to the longest series of conflicts in Europe at the end of the twentieth century. Serbia's dispute over Kosovo's future proved to be the most complicated of these. Because in this case there is an important specificity: the Croats have an independent state-building tradition in the past, and clearly defined demographic boundaries behind them with regard to Serbs, for example. Therefore in the parting with Serbia, the issue of the new state formation of this nation was permanently resolved, after the end of the military conflict provoked by Milosevic. While the case of Kosovo is a different one. First, it emerged as an independent state reality for the first time in the beginning of the 21st century. Second, this happened on a territory that in the Middle Ages was included in the borders of the Serbian kingdom. And third, within the frontiers of this new state reality in the Western Balkans, the sentimental historical heritage of the Serbian nation remained. On the field of Kosovo in 1389, King Lazar was killed in a battle with the army of Sultan Bayazid; it is the seat of some of the most important Serbian monasteries. On this basis official authorities in Belgrade have been working for two decades to resolve a unique political dilemma: how to preserve Serbia's power over a

territory with monuments from Serbia's historical past within the frontiers of the new state reality - Kosovo? Therefore, the two parties in the dialogue, Kosovo and Serbia, have adopted two diametrically opposing starting positions in the negotiations, defining their borders and future relations: Kosovo is seeking a solution to the dispute from the position of an independent state. The reasons for this are that in modern times the Albanian ethnic element there occupies the first position among the population of the district. While Serbia adheres to the tactic of "talks with a detached area", which is not treated as a state reality. As a result, the bilateral dialogue between Belgrade and Pristina proved to be one of the most difficult international disputes to resolve at the turn of the century. Moreover, the Pristina-Belgrade talks have become a unique case in the history and theory of international relations. These are serious reasons for the Kosovo-Serbia conflict to become the subject of in-depth research. So colleague Buyar Deskai has chosen as the topic of his dissertation an extremely important issue, which is only at the beginning of his research and explanation.

Buyar Deskai has made serious efforts to get acquainted with the existing scientific literature related to the theory and practice of the negotiation process in international relations. This circumstance allows him to make convincing comparisons of the results in the specific issues studied by him and the classically correct rules for successful management of interstate disputes. As a result, he has professionally defined the leading axis around which bilateral relations revolve. It boils down to a fundamental difference in the official positions of the two negotiating parties: while the Republic of Kosovo "views this process as a dialogue between two independent countries, ... Serbia ... does not recognize Kosovo as an independent state, / and / treats the negotiations as one technical level of calls ". On this basis, the dissertation is now able to clarify both the negative consequences for Kosovo and the complexity of the role that intermediaries are trying to play in this unique

international conflict.

To write his work, the author has used a wide range of quantitative and qualitative scientific methods; he analyzed the existing official documentation - the result of the Kosovo-Serbia negotiation process; "Direct interviews" were also taken from individuals involved in the negotiation process. They bring clarity on issues that are not seen as an information resource in the texts of official documents.

The structure of the dissertation is built correctly. Logically, the dissertation clarifies at the beginning of its work the obligatory issues related to the methodology and methodology of scientific research in the field of political science; goes through a review of the general theory of modern conflict management in order to outline the "good framework" for their destruction; Logically, the specifics related to the negotiations between Pristina and Belgrade so far have been highlighted, concluding that they do not resolve the issue of Kosovo's final status; the author seeks the reasons for this in the starting position of the Serbian side; logically, the doctoral student comes to the important sub-question about the peculiarities of behavior and the influence of international factors in the negotiation process.

As the basis from which Belgrade and Pristina are negotiating is incompatible, my colleague Deskai has made great efforts to clarify the possibilities of international mediators to manage the negotiation process. In this regard, the doctoral student has correctly outlined the specifics of the approaches of the United States (supporting the independence of Kosovo), the peculiarities of the behavior of Russia and China (lobbying in favor of Serbia) and the EU position, which is trying to promise membership. to bring the positions of the two negotiating parties closer together. However, the lack of a real instrument to

enforce the EU's will in such complex political debates turns Brussels' mediating role in the Kosovo-Serbia conflict into a benevolent but harmless (and ineffective) mediator who cannot bring the process to a halt.

In the final part of the dissertation there is a separate section entitled "Recommendations". In my opinion, this is about the main scientific contributions of the dissertation. I accept what is said there as a summary of the issues studied. Because the case of the negotiation process between Serbia and Kosovo proves once again: the need in the negotiations to formulate well in advance the agenda for the dialogue, plus setting deadlines for the implementation of the decisions taken; in order for the negotiations to have a result, it is necessary to ensure equality between the negotiators - something that is absent in the researched process; in this case, it is beneficial to establish greater coordination in the mediation role of the US and the EU; it is rightly stated that "the EU must play a greater and more decisive role in this process, because Brussels' hesitations have prolonged the negotiation process and threatened the stability of the Western Balkans"; the successful conclusion of the Kosovo-Serbia negotiation process is seen as a political outcome that will have indisputable positive effects for the Balkans and South-Eastern Europe; however, in order to reach a mutually acceptable outcome in the negotiations, the dissertation considers it necessary to "increase the pressure" on the part of the mediators, and to offer additional incentives to the negotiators. Because the unsettled status of Kosovo hinders its integration into a series of important international organizations and introduces undesirable disharmony among public opinion.

Recommendations: 1. I think that in creating the abstract the dissertation should have sought the assistance of a Bulgarian colleague for a clearer, more focused and up-to-date presentation of the text presenting the analyzed issues in the

dissertation.

2. In a spirit of collegiality, I would recommend that this manuscript be published as a stand-alone monograph. Then, however, I think a shorter title should be used, such as: "Kosovo-Serbia conflict" (2006-2016).

CONCLUSION: Bujar Deskai's dissertation as a whole leaves a positive impression on the reader. The work is written on a rich bibliographic and documentary basis, which allows the doctoral student to go deep into the fabric of the researched private scientific issues. There he formulates his own conclusions, which he draws and defends as his own positions in the text. The dissertation's visible effort to suggest the best course of action, which would help bring the desired positive end to the Kosovo-Serbia conflict, is also evident. 6 solid articles from the thematic area of the considered scientific work have also been published.

In view of the above, I propose to the esteemed members of the scientific jury to vote "YES" for the award of the educational and scientific degree "Doctor" to Buyar Deskay, in the professional field 3.3. Political Sciences. Scientific specialty Political Science / International Relations /.

AUTHOR OF THE OPINION:

Prof. Dr. Ist. Prof. Trendafil Mitev

20 April 2021

Разпадът на изкуствено сглобената многонационална държава Югославия след Първата световна война, породил най-продължителната серия от конфликти в Европа, в края на XX-то столетие. Като най-сложен се оказва спорът на Сърбия за бъдещето на Косово. Защото в този случай е налице важна специфика: хърватите например, имат зад гърба си и самостоятелна държавотворна традиция в миналото, и ясно очертани демографски граници, по отношение на сърбите. Затова при раздялата със Сърбия, въпросът за новото държавно обособяване при този народ се реши трайно, след края на провокирания от Милошевич военен конфликт. Докато случаят с Косово е по-различен. Първо, то се обособи като самостоятелна държавна реалност за пръв път началото на XXI век. На второ място, това стана върху територия, която през средновековието е включвана в границите на сръбското кралство. И на трето място, в границите на тази нова държавна реалност в Западните Балкани остана сантиментално историческо наследство на сръбската нация. На Косово поле през 1389 година загива крал Лазар, в битката с армията на султан Баязид; там е седалището на едни от най-важните сръбски манастири и пр./ На тази основа официален Белград вече две десетилетия полага усилия да разреши една уникална по своята сложност политическа дилемата: как да се съхрани властта на Сърбия над територия с паметници от сръбското историческо минало, но в границите на новата държавна реалност - Косово? Поради това двете страни в диалога – Косово и Сърбия възприеха две диаметрално противоположни стартови позиции при воденето на преговорите, за определяне на техните граници и бъдещи взаимоотношения: Косово търси разрешение на спора от позицията на независимата държава. Основанията за това са, че в новото време албанският етнически елемент там заема първа позиция сред населението на областта. Докато Сърбия се придържа към тактиката - „разговори с една откъснала се област“, която не се третира като

държавна реалност. В резултат двустранният диалог между Белград и Прищина се оказва един от най-трудно разрешимите международни спорове, в началото на новото столетие. Нещо повече - преговорите между Прищина – Белград се превърнаха в уникален казус за историята и теорията на международните отношения. Това са сериозни основания, конфликтът Косово – Сърбия да се превърне в предмет на задълбочено научно изследване. **Така че колегата Буяр Дескай е избрал за тема на своята дисертация една изключително важна проблематика, която е едва в началото на своето научно изследване и обяснение.**

Дисертантът е положил сериозни усилия, за да се запознае със съществуващата научна литература, свързана с теорията и практиката на преговорния процес в международните отношения. Това обстоятелство му позволява да прави убедителни сравнения на резултатите в изследваната от него специфична проблематика и класически верните правила, за успешно менажиране на междудържавните спорове. В резултат той професионално е дефинирал водещата ос около която се въртят двустранните отношения. Тя се свежда до принципната разлика, в официалните позиции на двете преговорящи страни: докато Република Косово „разглежда този процес като диалог между две независими страни, ...Сърбия ... не признава Косово като независима държава, /и/ третира преговорите като едно техническо равнище на **разговори**“. На тази основа дисертантът вече е в състояние да изясни и негативните последици за Косово, и сложността на ролята, която се опитват да играят страничните посредници, в този уникален международен конфликт.

За написването на труда си авторът е използвал богата гама от количествени и качествени научни методи; той е анализирал съществуващата официална документация – плод на преговорния процес между Косово-Сърбия; взети са и „директни интервюта“ от личности участващи в преговорния процес. Те внасят яснота по въпросите, която не

се забелязват като информационен ресурс в текстовете на официалните документи.

Структурата на дисертацията е построена правилно. Логично дисертантът изяснява в началото на своята работа задължителните въпроси свързани с методиката и методологията на научното изследване, в областта на политическата наука; преминава през преглед на общата теория за управлението на модерните конфликти, за да очертае „добрата рамка“ свързана с тяхното разрушаване; логично като водещ акцент е изведена конкретиката свързана с проведените до сега преговори между Прищина и Белград, като се прави извод, че те не разрешават проблема за финалния статут на Косово; причините за това авторът търси в изходната позиция на сръбската страна; логично докторантът стига до важния подвъпрос за особеностите в поведението и влиянието на международните фактори в преговорния процес.

Тъй като базата, от която преговарят Белград и Прищина е несъвместима, колегата Дескай е положил големи усилия, за да изясни възможностите на международните медиатори за менажиране на преговорния процес. В това направление докторантът е очертал правилно конкретиката в подходите на Съединените щати /подкрепящи независимостта на Косово/, особеностите в поведението на Русия и Китай /лобиращи в полза на Сърбия/ както и позицията на ЕС , които се опитва с помощта на обещания за членство в съюза, да сближи позициите на двете преговарящи страни. Липсата на реален инструмент за налагане волята на ЕС, в подобни сложни политически дебати обаче, превръща посредническата роля на Брюксел в косовско-сръбския конфликт в един добронамерен, но безобиден /и неефективен/ медиатор, който не може да доведе процесът до успешен край.

Във финалната част на дисертацията е обособен един раздел, озаглавен „Препоръки“. Според мен тук става дума за основните научни

приноси на дисертацияния труд. Аз приемам казаното там, както обобщение на изследваната проблематика. Защото случаят с преговорния процес между Сърбия и Косово доказва за пореден път: необходимостта в преговорите предварително добре да се формулира дневният ред за воденето на диалога, плюс определяне на сроковете за приложение на взетите решения; за да има резултат от преговорите е необходимо да се осигури равенство между преговарящите – нещо което отсъства в изследвания процес; в конкретния случай от полза е установяването на по-голямата координация в медиаторската роля на САЩ и ЕС; правилно се сочи, че „ЕС трябва да играе по-голяма и по-решаваща роля в този процес, защото колебанията на Брюксел удължиха процеса /на преговарянето/ и застрашиха стабилността на Западните Балкани“; успешното довеждане до край на преговорния процес между Косово и Сърбия се оценява като политически резултат, който ще доведе до безспорни позитивни ефекти за Балканите и Югоизточна Европа; за да се стигне до взаимноприемлив резултат в преговорите обаче, дисертантът смята, за неизбежно необходимо “увеличаване на натиска“ от страна на посредниците, като се предложат и допълнителни стимули за преговарящите. Защото неуредения статут на Косово пречи за неговата интеграция в поредица от важни международни организации и внася нежелателна дисхармония сред общественото мнение.

Препоръки: 1. Мисля че при създаването на автореферата дисертантът е трябвало да потърси съдействието на български колега, за едно по-ясно, целенасочено и надграждащо изложение на текста представящ анализираната проблематика в дисертацията.

2. . В дух на колегиалност бих препоръчал, този ръкопис да се издаде като самостоятелна монография. Тогава обаче смятам, че трябва да се използва по-кратко заглавие като например: “Конфликтът Косово – Сърбия“ /2006-2016

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Взата в цялост дисертацията на Буяр Дескай оставя положително впечатление у читателя. Работата е написана на богата библиографска и документална основа, което позволява на докторанта да навлиза дълбоко в тъканта на изследваните частно научни въпроси. Там той формулира свои изводи, които извежда и защитава като собствени позиции в такста. Личи и видимото усилие на дисертанта, да подскаже най-добрия вариант на практическо действие, което би съдействало за довеждане до желания позитивен край на конфликта Косово-Сърбия. Публикувани са и 6 солидни статии от тематичната област на разглеждания научен труд.

Предвид на казаното по-горе предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуваме с „ДА“ за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Буяр Дескай, по професионалното направление 3.3. Политически науки. Научна специалност Политология /Международни отношения/.

20 Април 2021.

АВТОР НА СТАСНОВИЩЕТО:

Проф. д. ист. н. Трендафил Митев